

PGK Vse generacije igralcev v enem, vrhunskem razredu

Naše bližine in naša

Gledališka kritika: Tadeusz Słobodzianek: Naš razred, režija
nasilja SPREMLJAJ ČLANEK
Nina Rajić Kranjac, **Prešernovo gledališče** Kranj, ogled

21. aprila
Petra Vidali

SPREMLJAJ AVTORICO

ČETRTEK, 26.4.2018, 8:00 - Čas zadnje posodobitve: pred 9 minutami

4:10

Navadili smo se - najprej v poročilih, navsezadnje pa tudi na odrskih deskah - gledati zgodbe o naših in vaših nasiljih, navadili tako, da smo postali imuni. Nasilje nas skrbi, a nas ne boli. Naš razred ima moč, da se nas dotakne. Nam bližnje vojne v 90. letih so nam pokazale, kako strašno je nasilje nad nekoč bližnjimi, ki to naenkrat več niso. Tadeusz Słobodzianek pa subtilno odgovarja na vprašanja, zakaj je - če je zlo sploh mogoče ali dopustno rangirati - to zlo tako zelo strašno. Ker je perverzna mešanica osebne in družbene, individualne in skupinske patologije. Kako lahko kdorkoli posili mladostno prijateljico, kako lahko ubije njenega otroka? Tega ne more nihče. In vendar to naredi, opogumljen z blagoslovom skupnosti. In ko prestopi to mejo, podre vse meje. Ko prestopi to mejo, postane nasilje res brezmejno. Takšno, da za seboj ne sme pustiti prič.

Na Poljskem se je to zgodilo med drugo svetovno vojno. Avtohtoni antisemitizem je z nacizmom dobil alibi in grozljive dimenzije. Čeprav ni ostal povsem brez prič in so bili po vojni sproženi procesi, so madež skrili in ga znova odkrivajo šele zadnja leta. Umetnost prispeva svoje, z isto potlačeno travmo sooča film *Ida* Pawła Pawlikowskega iz leta 2013, ki je prejel tudi tujejezičnega oskarja.

Tadeusz Słobodzianek (eden najpomembnejših poljskih dramatikov, mentor novih dramatikov in umetniški direktor gledališča Gustaw Holoubek v Varšavi) se zdi moderni klasik par excellence - Naš razred je tragedija v času, ko je tragedijo nadomestila drama, dramo pa postdrama. Je klasična "dobro narejena igra" s kombinacijo analitične in sintetične tehnike, naracije in akcije in s pametnim izkoriščanjem sredstev za spodmikanje (preveč) klasične koherence. Tako kot v vseh klasičnih dramah veš, kaj se bo zgodilo, veš, da se bo v 14 lekcijah (pasijonskih postajah kajpak) zgodila apokalipsa vseh proti vsem, ampak vseeno niti trenutek tega razpadanja razredne-sosedske skupnosti Poljakov in Judov, katolikov in judov, ni odvečen, prazen, mrtev. Vseeno ne odnosi med moškimi (ki iz svojih nagonov delajo ideologijo) ne med moškimi in ženskami (krut preplet gonov po presežnem uživanju in golem preživetju) niso predvidljivi.

In prav to velja tudi za režijo Našega razreda. Eklektična, vendar ne nečista. (Tako je tudi z rekviziti, ki se kopičijo v čisti sceni Urše Vidic, od knjig do cvetja). Izredno kinetična, tudi glasna, vendar z razlogom. Gibanje daje predstavi ritem, stopnjuje njeno nelagodje. Primarno ga poganja živa glasba, dva godalca v aranžmaju Branka Rožmana.

Polna gegov, vendar na mestih, ki to dovoljujejo. Dinamična predstava v vsaki od 160 minut (dvakrat ura in dvajset minut). Predstava ničesar ne skriva in se ničemur ne izogne. Fizično nasilje, ki je bilo na antičnih odrih moralni problem, je na vseh odrih predvsem uprizoritveni problem. Redkokdaj je odigrano tako, da ima smisel. Tokrat pa je tudi ravno pravo razmerje med simbolnim in realnim, ravno prav umerjena stilizacija še en od presežkov te gladko tekoče predstave. (Dramaturgijo podpisuje **Marinka Poštrak**, koreografijo pa Tanja Zgonc.)

Eklektično, kinetično, dinamično in zelo boleče

Tako tekoče, tako atraktivne, da bi ji lahko te lastnosti skoraj že očitali. Vendar jih ji ne. Režija Nine Rajić Kranjac ni osupljiva samo v kategoriji "mladi režiserji", fascinantna je v vseh dimenzijah. Pomislek, da bi lahko z vehementno energijo kdaj povozila kak tih, subtilen detajl, je samo pogojen, je samo teoretski. Nobenega praktičnega dokaza nimamo za to in radi verjamemo, da bo tako tudi ostalo.

Cel igralski razred je odličen. Redko se zgodi, da lahko enakovredno navedemo cel igralski ansambel, ampak rangiranje bi bilo tokrat res krivično. Kot stopajo v posameznih slikah v ospredje posamezne vloge, stopajo tudi igralske kreacije, vendar drama in režija poskrbita za to, da nihče od deseterice

nikoli zares ne počiva. Ne samo to, vsi morajo demonstrirati nadstandardno fizično kondicijo. Torej: Nejc Cijan Garlatti in Benjamin Krnetič kot gosta ter domači **Darja Reichman**, **Vesna Pernarčič**, **Vesna Jevnikar**, **Miha Rodman**, **Blaž Setnikar**, **Peter Musevski**, **Aljoša Ternovšek** in **Borut Veselko** so vrhunski igralski razred. Mimogrede, predstavljajte si, kako dobri morajo biti, da gledalec sploh ne pomisli, kako različne generacije igrajo sošolce in sošolke.

PGK Tudi preživeli so v Našem razredu mrtvi.

Naš razred je prav gotovo ena od najbolj vznemirljivih predstav počasi iztekajoče se gledališke sezone.